

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 232/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **PALOMA SK, s. r. o.**, Gen. Svobodu 681/2, Svidník, IČO 36 512 451, zastúpeného JUDr. Jurajom Špirkom, advokátom, Nerudova 6, Košice, proti postupu Okresného súdu Svidník v konaní sp. zn. 3Cb/3/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Svidník v konaní sp. zn. 3Cb/3/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bardejov **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 3Cb/3/2019 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Bardejov **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bardejov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v obchodnom spore s tým, že mu bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľ žiada priznať finančné zadosťučinenie 5 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z apríla 2019 domáha vydania nehnuteľnosti. Okresný súd sťažovateľa v júni 2019 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý sťažovateľ obratom zaplatil. V júli 2019 vyzval súd žalovaného na vyjadrenie k žalobe. Vyjadrenie žalovaného bolo súdu doručené v septembri 2019. K tomuto vyjadreniu sa sťažovateľ vyjadril v októbri 2019. Ďalšie vyjadrenie žalovaného bolo okresnému súdu doručené v októbri 2019, no sťažovateľovi bolo doručené až v apríli 2020, keď aj okresný súd požiadal iný súd o zaslanie súvisiaceho spisu.

3. Prvé pojednávanie bolo nariadené na október 2020, no pre pandémiu bolo zrušené. V júli 2022 bola vec pridelená novej sudkyni, ktorá v novembri 2022 sťažovateľa vyzvala oznámiť, či trvá na žalobe. Sťažovateľ v decembri 2022 oznámil, že na žalobe trvá. Následne bolo nariadené pojednávanie na 16. marec 2023, no na návrh žalovaného na zastavenie konania bolo zrušené. Okresný súd uznesením z 13. apríla 2023 konanie zastavil pre neodstrániteľnú vadu konania. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom doteraz nebolo rozhodnuté.

III.

4. Sťažovateľ zvyrazňuje, že o jeho žalobe sa koná viac ako štyri roky, čo považuje za neprimerané. Zdôrazňuje, že jeho vec nie je skutkovo a právne zložitá a sám vo veci konal tak, že nemohol spôsobiť prieťahy. Následne odôvodňuje uplatnené finančné zadosťučinenie. Zdôrazňuje dlhodobý stav právnej neistoty, prehlbujúci pocit nedôvery v inštitúcie štátu, ktoré nedokážu v primeranej lehote vyriešiť jednoduchý prípad.

5. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti zdôraznil, že vec napadla konajúcej sudkyni v júli 2022 po sudkyni, ktorá sa vzdala funkcie sudcu. V konaní nastali dlhšie časové odstupy medzi niektorými procesnými úkonmi, no intenzita týchto prieťahov nedosiahla stupeň závažnosti, ktorý by umožnil záver o porušení ústavných práv sťažovateľa. Časové odstupy v konaní boli zapríčinené pandémiou a zmenou sudkyne, pričom nová sudkyňa priebežne vo veci koná.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Rozhodovanie o žalobách o vydanie nehnuteľnosti patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. V konaní nemožno identifikovať osobitne zložitú, skutkovo spornú otázku a ani osobitnú právnu náročnosť veci. V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania. Význam sporu pre sťažovateľa vyplýva z faktu, že sa domáha usporiadania

svojich majetkových pomerov a vydania nehnuteľnosti. Sťažovateľ má preto záujem na urýchlennom nastolení právnej istoty v jeho majetkovej otázke.

8. Konanie sa začalo v apríli 2019, no prvé pojednávanie bolo nariadené až na október 2020, teda rok a pol po podaní žaloby. Dovtedy okresný súd nemusel pristúpiť k žiadnym osobitným procesným rozhodnutiam a postupom. Už takýto prístup k riešeniu sporu vedie k záveru o priet'ahoch v konaní. Je neudržateľné, aby bolo prvé pojednávanie nariadené s viac ako ročným odstupom od začatia konania. To platí o to viac, že okresný súd ďalšie dva roky nekonal a obmedzil sa len na výzvu sťažovateľovi, či trvá na podanej žalobe. Ďalšie pojednávanie nariadil až na marec 2023, teda približne štyri roky od začatia konania. Rozporuplne pôsobí i postup súdu, ktorý pojednávanie zrušil a konanie pre neodstrániteľnú podmienku konania zastavil. Rozhodujúci vplyv na dĺžku konania tak mal postup okresného súdu, ktorému trvalo štyri roky rozhodnúť o procesnom zastavení konania. Procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, naopak, svojou nečinnosťou spôsobil zbytočné priet'ahy. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy vyslovené, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Neobstojí argumentácia, že konanie ovplyvnila pandémia. Konanie začalo ešte pred pandémiou a aj v jej priebehu prevládali obdobia, keď súd mohol rozhodnúť. To platí o to viac, že rozhodol bez nutnosti vykonania pojednávania. K argumentácii, že priebeh konania ovplyvnila zmena sudkyne, je potrebné uviesť, že personálne problémy nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za priet'ahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nie je pomenovanie príčin priet'ahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto priet'ahom v konaní došlo.

10. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa, význam sporu pre sťažovateľa a postup súdu ústavný súd sťažovateľovi priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 1 000 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľa bola identifikovaná nečinnosť okresného súdu.

V.

11. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu boli podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradené trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vo veci zastupovania pred ústavným súdom je jedna šestina výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda za predchádzajúci polrok. Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony

právnej služby v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur);
417,34 eur, čo je spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x12,52) 442,38 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2023

Robert Šorl
predseda senátu